

KAKO ODABRATI ŠKOLU ZA UPIS SVOGA DJETETA

Smajo HALILOVIĆ

Uvod

“Tokom velikog dijela moje karijere opteretio sam sebe ulogom supernastavnika. Moje težnje su se činile razumnim. Želio sam da budem što je moguće bolji nastavnik. S vremena na vrijeme, usljed frustriranosti i iscrpljenosti, odbacivao bih svoju ulogu i bivao ono sto jesam - ljudsko biće. Kada bi se ovo desilo, odnos između mene i učenika bi se mijenjao, postajao bi bliskiji, intimniji i stvarniji. Ovo me je uplašilo pošto sam bio naučen da držim distancu u odnosu na učenike i upozoravam da “familijarnost rađa nepoštovanje” i da ću “izgubiti kontrolu” nad situacijom ukoliko me učenici stvarno upoznaju.

Ipak, ma koliko da sam bio uplašen, kada sam napustio svoju ulogu prepoznao sam da su to bili periodi kada sam zaista podučavao i kada su učenici zaista učili.

Ponekad, za vrijeme ovih perioda, učenici bi nešto uradili ili rekli što mi se ne bi svidjelo. Tada bih se vratio svojoj ulozi nastavnika koji drži sve pod kontrolom, ponovo uspostavlja red ili izražava svoje nezadovoljstvo.

Proveo sam godine kolebajući se između stvarnog sebe, kada sam mogao da predajem, i uloge nastavnika, kada sam mogao da održavam red.”

Ovo su riječi nastavnika sa 25 godina radnog iskustva, i koji, zapravo, ukazuje kakvo je naše obrazovanje.

Kriterijumi za procjenjivanje buduće škole vašeg djeteta

Posljednih nekoliko godina škole trpe napade sa svih strana. Na obrazovanje se svaljuje krivica za sve što ne valja u društvu. Kao rezultat ovog negodovanja škole su se promijenile. Došlo je do mnogih poboljšanja, ali su se ona uglavnom odnosila na zgrade, opremu, učila, laboratorije, udžbenike, biblioteke, nastavne planove i drugo. Učenicima se i dalje ne ukazuje potrebno poštovanje.

Naše najmodernije škole, namještaj i druga nova oprema, kao i novi nastavni planovi, od male su vrijednosti ako je metod i moć i dalje na snazi u rješavanju konflikata i ako se učenici i dalje svakodnevno obasipaju uvredljivim i destruktivnim porukama.

Predlažemo da, **kada donosite odluku o školi** vašeg djeteta, ne gledajte materijalne stvari, već obratite pažnju na to kakav stav imaju uposleni prema učenicima. Tomas Gordon postavlja pitanja na koja trebate odgovoriti poslije razgledanja škole i razgovora sa nastavnicima i direktorom.

1. Da li učenici učestvuju u uspostavljanju pravila koja se odnose na ponašanje u odjeljenju i u školi uopće?

2. Da li uposlenici i nastavnici tuku ili vrijeđaju djecu?

3. Da li nastavnici organizuju odjeljske diskusije sa učenicima?

4. Da li učenici planiraju sa nastavnicima šta će i u kojem roku učiti i kako će se ocjenjivati njihovo znanje?

5. Da li učenici učestvuju u donošenju odluka ili su nastavnici ti koji stalno sve određuju i naređuju?

6. Da li su učenici nedisciplinovani, nepažljivi i konfliktni prema drugima?

7. Da li je uobičajeno da nastavnici i učenici imaju neformalne razgovore "lične prirode"?

8. Da li nastavnici pokušavaju da zajedno sa učenicima riješe probleme ili ih odmah šalju "u kancelariju" - kod psihologa, zamjenika direktora ili direktora?

9. Da li stručni saradnici zaista savjetuju ili se bave disciplinom i gradivom?

10. Da li je atmosfera u školi, opuštena i neformalna ili je napeta i rigidna?

11. Da li se nastavnici suprotstavljaju učenicima ja-porukama ili se oslanjaju na prijetnje, kritike i ti-poruke?

12. Da li se koristi suvremeni metod u nalaženju kreativnog rješenja kada nastane konflikt u odjeljenju?

13. Da li nastavnici u okviru časova omogućavaju učenicima da imaju individualno vrijeme?

14. Da li nastavnici planiraju vrijeme koje posvećuju individualnom radu sa učenicima?

15. Kada odete u školu, da li vam atmosfera govori da u njoj ljudi brinu jedni o drugima? Da li učenici pričaju sa vama, da li vas pozdravljaju? Da li vas uposleni prepoznaju?

16. Da li su učenici sposobni da se udružuju i da jedni druge uvažavaju ili se surovo nadmeću i svađaju?¹

Odgovori na ova i mnoga druga pitanja bit će vam pokazatelj kvaliteta međuljudskih odnosa u određenoj školi. Škole, pored svoje obrazovne funkcije, prvenstveno trebaju odgajati i biti usmjerene ka razvijanju kvalitetnih, humanih i međuljudskih odnosa.

Tražite suvremene nastavnike

Zanimljivo je da učenici i roditelji traže školu sa suvremenim nastavnicima gdje su uočili da su:

1. samouvjereni, srdačni i ljubazni;
2. profesionalni;
3. poticajni;
4. pokretljivi;
5. više gledaju učenike u oči;
6. češće se služe humorom;
7. imaju jasnije propisana pravila;
8. znaju se bolje nametnuti i osobno i svojim autoritetom.²

Dobar nastavnik u našim školama mora biti:

1. Dobar nastavnik je miran, spokojan, uvijek dobro raspoložen. Nikada ne gubi pribranost, nikad ne pokazuje snažna osjećanja.

2. Dobar nastavnik nema preduvjerenja i predrasude. Glupa djeca, pametna djeca, djevojčice, dječaci, konfesija, ime, svi su oni isti dobrom nastavniku. On ne pravi razlike ni među imenima, ni među spolovima.

3. Dobar nastavnik može da prikrije svoja prava osjećanja od učenika i on to čini.

4. Dobri nastavnici na isti način prihvataju sve učenike. Oni nikada nemaju "favorite" - ljubimce.

5. Dobri nastavnici osiguravaju da radna sredina uvijek bude zanimljiva, stimulativna i slobodna, ali ipak u svako doba, tiha i uredna.

6. Dobri nastavnici su, prije svega, dosljedni. Oni se nikada ne mijenjaju, nisu površni, ne zaboravljaju, ne mijenjaju raspoloženje, ne prave greške.

7. Dobri nastavnici znaju odgovore. Oni su mudriji od učenika.

8. Dobri nastavnici podržavaju jedan drugoga.³

Naši nastavnici moraju biti bolji, savršeniji, moraju imati više razumijevanja i više znanja od običnih ljudi.

Da li su direktori od znanja i prakse?

Koje osobine moraju posjedovati naši direktori u školama? Od **direktora se očekuje** da bude:

1. moralno neiskvaren, stvaralački raspoložen;
2. sposobnost da rukovodi, iskren prema

svima s kojima radi;

3. pokazuje različite interese, sposobnosti da daje upute;

4. emocionalno zreo, sposoban da radi na planiranju;

5. iskren prema sebi i ostalima, studiozan, odlučan, organiziran, pouzdan;

6. entuzijast, energičan, sposoban da bude učitelj;

7. izražajan u govoru i u pisanju;

8. logičan, mentalno oštar, okretan;

9. odgovoran da se stalno usavršava;

10. dosjetljiv, inicijativan, vrijedan;

11. lojalan prema svima s kojima radi;

12. human;

13. moraju posjedovati znanja, vještine i drugo.⁴

“Direktor znanja” i “direktor prakse” mora se sjediniti u jednog čovjeka.

Učitelj je institucija

Učitelj je pedagoški subjekt koji je sposoban i spreman u drugom razviti znanje i vrijednost. Uz pomoć obrazovnog dobra učitelj uobličava ukupno biće odgajnika. Učiteljevanje je izuzetno složeno i težak posao. Ako je svaki naš pedagoški naputak učitelj djetetu, ako se brinemo kako da dotaknemo dušu i mišljenje učenika, kako da pobudimo njegovu volju i osjećanja, možemo reći da se nalazimo na putu istinskog učiteljevanja. Pedagošku kulturu valja podizati na višu, a ne držati je uporno na istoj razini.⁵

U prošlosti učitelj je bio institucija od najvećeg mogućeg ugleda. Osim što je nosio baktlju prosvjećivanja, on je bio prvi politički radnik u svojoj sredini, čovjek koji mora sve znati i prepoznati, kontinuirano djelovati na općekulturnom nivou i biti prvi čovjek koji rješava svako, pa i najmučnije pitanje u sredini u kojoj djeluje.⁶

Odgojna djelatnost je najvažnija osnova napretka svakog društva, a pedagoško osposobljavanje pedagoga, učitelja, i svih odgajatelja bitna pretpostavka uspješnog ostvarivanja te djelatnosti.⁷

Čitajte sve što vam dođe do ruku, a odnosi se na djecu, adolescente, kulturu mladih, dječija

prava. Istražite literaturu u kojoj se navodi da su ljudi neprijateljski raspoloženi prema onima koje ne razumiju.⁸

Umjesto zaključka

“Škola” nije zgrada, klupe, stolice, biblioteka i kompjuteri. “Škola” jeste nastavnik, učenik, direktor i uposlenici. Podučavanje bi trebalo biti i može biti jedno od najzahvalnijih i najuzbudljivijih profesija, pa ipak, za mnoge nastavnike ono to nije. Šta može da se učini povodom toga?

Nedavno je jedan nastavnik rekao sljedeće:

“Kada sam počeo da predajem vidio sam sebe kao predvodnika sretne grupe učenika, željnih da uče, istražuju i otkrivaju. Ali nije tako ispalo. Ne radujem se svom poslu. Plašim se svakog novog časa, svakog novog dana. A i učenici. Osjećam se kao gonič robova koji šiba bičem iznad glava gomile lijelih i nezainteresovanih aljkavaca, koje zanima samo kako da pobjegnu od posla. Oni lažu, varaju, tužakaju i izgleda da su samo zainteresovani da polože razred sa što manje truda. Najgore od svega je to što se moj rad procjenjuje na osnovu njihovih rezultata u dnevniku.”

Sve je relativno. No poneseni svojim bijednim poimanjem, najčešće mijenjamo glavno za sporedno i tako, umjesto da odista živimo i djelujemo, često, tek traljavo skapavamo u svom vijeku. Pomislimo, npr. na veličinu i snagu vjere hazreti Ibrahima, u trenutku kada je spreman žrtvovati svoga sina Ismaila! Na istom mjestu je i dokaz o nagradi u vidu crnog ovna... i zaštita od vlastitog bola... Ako ne vjerujemo sebi i učenicima dobro je da povjerujemo barem ČASNOJ KNJIZI. Prečesto se krećemo u maglini vlastitog nerazumijevanja što rezultira i nebrojenim bezumnim postupcima koji pridonose još većem neredu. Naši učitelji i dalje su: “SNOVI-NADE-SUMNJE...” Nova generacija nastavnika i roditelja je ta koja će prihvatiti ovaj izazov. Time će kod naše djece koje budu podučavali probuditi ono najbolje što nose u sebi.

Bilješke:

1. Tomas Gordon, Kako biti uspješan nastavnik, Kreativni centar, Beograd, 1998. godine, str. 269-270.
2. Chris Kyriacou, Temeljna nastavna umijeća (metodički priručnik za uspješno poučavanje i učenje), Educa, Zagreb, 1995. god., str. 85-86.
3. Tomas Gordon, Kako biti uspješan nastavnik, D.C, str. 15.
4. Mujo Slatina, Rad s ljudima (Umijeća upravljanja, rukovođenja i vođenja), Sarajevo, str. 24-25.
5. Mujo Slatina, Nastavni metod, (Prilog pedagoškoj moći sudenja), Sarajevo, 1998. godine, str. 9-11.
6. Atif Kujundžić, Učitelj - snovi, nade, sumnje (Prikaz knjige Muhameda Nuhića), Stav, Tuzla, 2002. godine, str. 97.
7. Ante Vukasović, Pedagogija, Zagreb, 1998. godine, str. 6.
8. Tomas Gordon, Kako biti uspješan nastavnik, O.C, str. 231.

Summary**HOW TO SELECT THE RIGHT SCHOOL FOR YOUR CHILD**

Smajo Halilović

The school is not a building, benches, chairs, library or even computers. The school is in fact a teacher, a student, principal and staff. The teaching should and can be one of the most rewarding and most exciting professions. However, it is not so for many teachers. What can be done about this?

One teacher recently said the following:

“When I started to teach, I saw myself as the leader of the happy group of students with a desire to learn, research and explore. However, that is not how it turned out to be. I am not looking forward to my work. I am scared of every new class, of every new day. And so are the students. I feel like slave driver who is waiving a whip above the heads of bunch of lazy and disinterested careless people, who are only interested in how to get away from doing the work. They lie, cheat, complain and seem to only be interested in completing the class with as little as effort as possible. The worst of all is that my work is evaluated based on their achievements.”

It is all a relative thing. However, driven by our poor understanding of things, we often replace the significant for the insignificant and so instead of truly living and acting, we only give poor performance. Let us think for example of greatness and strength of Hz. Ibrahim in the moment when he is ready to sacrifice his own son Ishmael! At the same moment he receives a reward in the form of the black ram...and the protection from his own pain...

If we do not believe in ourselves or the students, then we should at least trust the Holy Qur'an. We often find ourselves in confusion which results in many unreasonable actions. This in turn contributes to even greater mayham.

Our teachers still represent the concept: DREAMS-HOPES-DOUBTS...

The new generation of the teachers and parents can be those who can accept this challenge. This will perhaps awaken only the best within the children themselves.

كيف تختار المدرسة لابنك

سمايو خليلوفيتش

المدرسة ليست المبنى والمقاعد والطاولات والمكتبة والكمبيوترات، بل هي المعلم والتلميذ والمدير والعاملون. مهنة التعليم ينبغي أن تكون - ويمكنها أن تكون - إحدى أكثر المهن متعة وفائدة، ولكن الكثيرين من المعلمين والأساتذة لا يرونها كذلك. فما الذي يمكن عمله بهذا الشأن؟

منذ فترة قريبة، قال أحد المعلمين:

«عندما بدأت التعليم، كنت أطمح أن أكون مرشدا لمجموعة من التلاميذ السعداء المتعطشين للعلم والبحث والاكتشاف، ولكن ذلك لم يتحقق. فإني غير مسرور بعملية، وأخاف من كل حصة جديدة، ومن كل يوم جديد، وكذلك التلاميذ. ويعتري شعور بأنني سائق الرقيق الذي يشق الهواء بضربات السوط فوق رؤوس شردمة من المهملين الكسالى غير المبالين، إذ شغلهم الشاغل أن يجدوا طريقة يتهربون بها من عملهم، فتراهم يكذبون ويخادعون ويشتكون، ويبدو أن همهم الوحيد هو النجاح في الصف بأقل جهد.

وأسوأ شيء في كل هذا كله أن عملي يقوم على أساس نتائجه في دفتر الدرجات» .

إن جميع الأمور نسبية، ولكننا، ونحن نظير على جناحي فهمنا البائس، نستبدل في أغلب الأحيان ما هو فرعي وهامشي بالذي هو أساسي ورئيسي، وهكذا، وبدلاً من أن نعيش ونعمل، فإننا غالباً ما نمضي حياتنا في الإهمال والتصور. فمثلاً: نحن نتفكر في قوة وعظمة إيمان إبراهيم عليه السلام، عندما كان مستعداً للتضحية بابنه إسماعيل، وفي نفس المكان يأتي الدليل على المكافأة بالكبش الأسود ... وفي الحقيقة من الألم الذي نعانيه ... إذا كنا لا نثق بأنفسنا وبالتلاميذ، فمن الخير أن نثق بالكتاب المقدس. إننا كثيراً ما نتحرك وسط ضباب عدم فهمنا، وهذا يؤدي بالنتيجة إلى تصرفات غير منطقية لا حصر لها، مما يصل بنا في النهاية إلى فوضى أكبر. إننا ما نزال نتعلم من أساتذتنا: «الأحلام - الآمال - الشكوك». إن الجيل الجديد من المعلمين والآباء هو ذلك الجيل الذي سيقبل هذا التحدي، وهم بذلك سيوظفون في أبنائنا الذين سيتعلمون على أيديهم، أفضل ما يحملون بداخلهم.